

Preventivní program na Gymnáziu Rumburk pro školní rok 2016/2017

Metodik primární prevence: Mgr. Lukáš Melichar

Ředitelka školy: Mgr. Lenka Laubrová

1. Popis současného stavu

Gymnáziem navštěvuje zhruba 400 studentů. Hlavním úkolem školy je příprava studentů ke studiu na vysoké škole, k tomu jsou zřízeny dva typy studia: osmileté (8 tříd) a čtyřleté (7 tříd) gymnázium.

Z průzkumu, provedeného mezi studenty ke konci školního roku 2014/15, jsme zjistili, že situace v oblasti SPJ je na dobré úrovni. Výsledky průzkumu jsou doloženy v příloze. Obsahují množství informací nejen o užívání drog, alkoholu a nikotinu mezi žáky, o šikanování, ale také obecně vztahové jevy. Komplexní průzkum byl proveden ve vybraných třídách/skupinách Gymnázia.

2. Vymezení cílové populace

Program je zvláště zaměřen na několik cílových skupin (děti, rodiče, pedagogičtí pracovníci). Přednášky specifické prevence jsou navíc rozděleny do dvou cyklů: pro čtyřleté gymnázium (14 – 18 let) a pro víceleté gymnázium (11 – 14 let).

Specifika naší školy jsou ve třech hlavních skutečnostech: a) jsme spádovou školou pro celý Šluknovský výběžek, ale navštěvují nás i studenti mimo něj, např. Česká Lípa, b) v oblasti je vyšší podíl národnostních menšin, zejména vietnamská a romská (asi 15%-20%), c) vzdělanost v Šluknovském výběžku je jedna z nejnižších v ČR.

Program ovšem není zaměřen na rizikové jedince.

Podle šetření PPP Děčín se Rumburk nachází v oblasti, kde je poměrně jednoduché návykové látky obstarat.

3. Zdůvodnění potřebnosti programu

V dnešní velmi složité moderní společnosti jsou sociálně patologické jevy u mládeže velmi časté, přibývá projevů agresivity atd. Potvrzuje nám to i náš dotazník pro žáky. Orientovat se v tak složitém prostředí je velmi obtížné. Právě učitelé s pedagogickým vzděláním, nejen žáky vzdělávají, ale také vychovávají. Jsou to dospělé osoby, které již mají dostatek zkušeností a dokáží je svým žákům předat.

Preventivní program vychází z Národní strategie protidrogové politiky (2010 - 2018), z metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MŠMT-21149/2016) a z metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28). Jeho součástí je také **Program proti šikanování**.

Preventivní program má smysl třeba ve svém vyhodnocení. Program přesně zaznamenává postup práce, odráží realitu, ukazuje, čím student na gymnáziu prošel, a zároveň sleduje výsledky, tzn. při nepříznivých výsledcích nám umožní nalézt chyby a změnit metody práce.

Dalším smyslem programu je, že udržuje návaznost mezi nastupujícími preventisty na škole. Je záznamem činností, co na škole funguje, jsou zde kontakty na spolupracující organizace.

4. A Cíle programu

Dlouhodobý

1) Omezit negativní vlivy působící na rozvoj osobnosti studentů

Střednědobé

- a) Zvýšit informovanost o rizikovém chování
- b) Podporovat volnočasové aktivity
- c) Pracovat s rizikovými jedinci a skupinami

Krátkodobé

1. aktualizovat veřejný seznam materiálů k primární prevenci (knihy, čas., video)
 2. zakoupit nové publikace o rizikovém chování
 3. zrealizovat přednášky specifické prevence podle návrhu preventivního týmu
 4. podpořit realizaci zájmových kroužků
 5. preventivně působit ve vyučovacích hodinách
 6. psychologická poradna pro děti
 7. ověřit praktičnost bodů školního řádu zaměřených proti rizikovému chování
 8. využití školního informačního kanálu ŠIK
-

Dlouhodobý

2) Zapojit do preventivního programu všechny pedagogy

Střednědobé

- a) Průběžné informování o prevenci na škole
- b) Průběžné informování o nových poznatcích v primární prevenci
- c) Zajišťovat vzdělávání pedagogů v oblasti prevence

Krátkodobé

9. seznámit pedagogy s preventivním programem (MPP) a jeho filosofií
 10. konat schůzky preventivního týmu
 11. preventivně působit ve vyučovacích hodinách
 12. informovat učitele o trendech v prevenci a metodách práce s dětmi
 13. zrealizovat metodické setkání pro pedagogy
-

Dlouhodobý

3) Zlepšit spolupráci s rodiči

Střednědobé

- a) nabízet více informací rodičům
- b) více zapojit rodiče do školního dění (např. nabízet účast na výletech a exkurzích)

Krátkodobé

14. seznámit s MPP Radu školy a získat jejich podporu
15. seznámit s MPP rodiče

16. informační servis metodika prevence pro rodiče
 17. psychologická poradna pro rodiče
 18. pracovat s dotazníkem pro rodiče
-

Dlouhodobý

4) Zlepšit komunikaci a zkvalitnit vztahy mezi žáky

Střednědobé

- a) Pracovat s třídním kolektivem
- b) Pracovat s celým žactvem gymnázia

Krátkodobé

19. preventivní práce s kolektivem v hodinách OV a dalších předmětech
 20. realizace seznamovacího pobytu pro nové kolektivy
 21. podpořit realizaci třídních výletů, vyzdvihnout jejich význam
 22. realizovat školní akademii
 23. organizovat společné pobyty třídních kolektivů
-

Dlouhodobý

5) Posílit spolupodílení se studentů na dění ve škole

Střednědobé

- a) Nabízet možnosti, kde se mohou studenti podílet
- b) Organizace školního parlamentu

Krátkodobé

24. zapojit žáky do výzdoby školy
 25. využít studenty při realizaci kroužků
 26. vedení školního časopisu případně dalších médií
 27. dát možnost studentům navrhnout projekty nebo se zapojit do jejich realizace
-

Dlouhodobý

6) Zlepšit klima školy

Střednědobé

- a) Zkvalitnit vztahy mezi pedagogickými pracovníky
- b) Výzdoba školy
- c) Prezentace školy na veřejnosti
- d) Zvýšený zájem o sledování projevů šikany

Krátkodobé

28. realizovat společné akce pedagogického sboru (obědy, rožnění, cyklovýlet)
29. více se zaměřit na výzdobu školy (VV, tematické soutěže)
30. vytvořit tematickou výstavu na Den otevřených dveří
31. ověřit, zda je Program proti šikanování prakticky použitelný
32. Naučit pedagogy být vnímavější k problematice šikany

4. B Zdroje prevence

a) vnitřní zdroje

pedagogové – v rámci vyučovacích předmětů (čj, ov, zsv, vv, hv, tv, bi, che)

- zvláštní hodiny vyčleněné k prevenci
- nspecifická prevence v zájmových činnostech

rodiče – dobrovolná výpomoc při realizaci školních výletů

děti – realizace školních aktivit (vedení kroužků, školní akademie)

b) vnější zdroje (kontakty viz bod 8)

1) trvalé aktivity

PPP Děčín – psychologická poradna pro studenty, rodiče i učitele

2) jednorázové aktivity

Teen challenge – realizace přednášky, besedy

K-centrum – realizace přednášky, protidrogového programu

SSSNNS – realizace přednášky o sektách

ADRA – organizace dobročinné sbírky

AUDENDO – výcvik metodika prevence

5. Metody a formy práce

- koncepce školy: výchovné směřování (minimalizovat záškoláctví, včasné příchody do hodin, učení odpovědnosti a samostatnosti)
- práce s pedagogy:
 - pravidelná sezení preventivního týmu
 - společné akce učitelského sboru (obědy, cyklistický výlet, lyžák)
 - vzdělávání metodika prevence
 - psychologická poradna PPP Děčín
- práce s dětmi: *práce se třídou*
 - a) v předmětech: OV, VV, HV, ZSV, TV, BI, CHE, Čj
 - b) mimo předmět – video o suplovaných hodinách
 - c) třídní akce – třídní výlety, lyžák, sportovně-turistický kurz, zeměpisně-dějepisná exkurze, studentské výměny, seznamovací pobyt
 - d) přednášky specifické prevence v cyklech viz níže
 - e) pomoc při realizaci dobročinné sbírky (ADRA)
- práce se skupinou*
 - a) volnočasové aktivity – kroužky (viz realizace 5.)
 - b) vedení růstové skupiny
- individuální práce*
 - a) diskrétní komunikace (schránka důvěry, internetová schránka)
 - b) konkrétní komunikace (konzultační hodiny preventisty, psychologická poradna PPP Děčín)
- práce s rodiči:
 - informovat rodiče o prevenci na škole (třídní schůzky, den otevřených dveří)
 - nabídka pro rodiče tematické přednášky
 - školní akademie
 - psychologická poradna PPP Děčín

6. Způsob realizace

pořadí viz *Cíle programu*

1. Seznam knih, časopisů, videokazet a dalších materiálů týkajících se primární prevence **vypracuje metodik prevence**. Seznam bude veřejně vyvěšen na nástěnce prevence a prozatím je to příloha č. 1 MPP. K dohledání také na disku L: ve složce primární prevence. Materiály jsou k dispozici učitelům do hodin i studentům.
2. V loňském roce byly nakoupeny nové publikace. Seznam viz. příloha č. 4. Pokračuje předplatné časopisu *Prevence* - k dispozici ve sborovně.
3. Vzhledem k nedostačující prevenci v průběhu vyučovacích hodin školních předmětů, bude prevence realizována formou externí výpomoci. Některé přednášky lze zajistit díky programu prevence Města Rumburk. Nabídka programů u preventisty. Další budou realizovány podle nabídky ve školním roce.

Cyklus jednorázových aktivit pro víceleté gymnázium.

ročník	Téma (zaměření)
prima	
sekunda	
tercie	
kvarta	
oktáva	

Cyklus jednorázových aktivit pro čtyřleté gymnázium.

Ročník	Téma (zaměření)
první	
první	
druhý	
čtvrtý	

4. Zájmové kroužky budou zřizovány jako doposud. Část nabídky vzejde z řad učitelů, ale studenti mají možnost si kroužek sami navrhnout, když pro něj seženou vhodného učitele.
5. V jednotlivých vyučovacích předmětech se v rámci osnov provádí také prevence. Předmětové komise vypracovaly přehled preventivního působení v jednotlivých ročnících. **Metodik prevence** má všechny materiály seříděné a vypracoval přehled preventivních aktivit v hodinách. Po vyhodnocení průzkumu ve školním roce 2014/2015 se zjistilo, že v předmětech není prevence realizována dostatečně, proto navýšíme preventivní aktivity z externích zdrojů. Bude rozhodnuto na preventivním týmu.
6. Škola na částečný úvazek zaměstnává psychologa z PPP Děčín, kterého mohou v jeho vlastním kabinetě (jednací místnost) navštěvovat studenti, rodiče i učitelé. **Školní**

psycholog má pravidelné konzultační hodiny jednou za čtrnáct dní. Termíny jsou zveřejňovány na internetových stránkách školy.

7. Metodik prevence sleduje aktuální legislativu a případné metodické návrhy na úpravu vnitřního řádu školy, tak aby co nejefektivněji bránil výskytu rizikového chování. **Školní metodik prevence** musí ověřit, zda jsou změny efektivní a skutečně pomáhají.
8. Navázali jsme spolupráci se společností Šik s.r.o., která provozuje školní informační kanál. Nástěnná televize je umístěna na chodbě v přízemí, tak aby byla v centru pozornosti. V jejím programu bude mnoho preventivních pořadů. **Metodik prevence** bude posuzovat vhodnost program. Využití některých pořadů se plánuje v OV, OSZ, ale je možné v jakémkoliv jiném předmětu.
9. Na poradě ve školním roce 2016/17 stručně **představí metodik prevence** tento MPP, hlavně ozřejmí smysl dokumentu. Upozorní, že si ho musí každý pedagog přečíst, že je pro ně závazný. MPP pak zůstane vystaven ve sborovně, na webu školy (bez příloh) i v elektronické podobě na síti.
10. Schůzky preventivního týmu bude **svolávat metodik prevence** podle potřeby (akutní problémy). **Účastní se preventivní tým** plus všichni dobrovolníci z řad pedagogů.
11. viz 6.
12. **Metodik prevence** bude své kolegy pedagogy informovat o dění v prevenci, o metodách práce s dětmi, o rozpoznávání rizikového chování, nabídkách školení ad. Informovat v pravidelných či nepravidelných intervalech emailovou poštou, nástěnkou prevence.
13. **Metodik prevence** zařídí realizaci školení pro učitele na téma metodická práce se třídou. (přesné téma i forma organizace bude specifikována po dohodě s preventivní organizací)
14. **Ředitel školy seznámí** Radu školy s MPP na schůzi ve školním roce 2016/17. Stručně seznámí s obsahem a celkovou koncepcí. Dá možnost také se k programu vyjádřit.
15. **Třídní učitelé** na prvních třídních schůzkách ve školním roce 2016/17 oznámí rodičům: že na škole existuje metodik primární prevence, co to primární prevence je, odkáže na texty na internetových stránkách školy a doporučí jim k přečtení MPP, též vystavený na internetu nebo k zapůjčení přímo u metodika. Nezapomenou upozornit, že i rodiče mají právo se k MPP vyjádřit. **Metodik prevence upozorní** třídní učitele na poradě před třídními schůzkami, aby nezapomněli.
16. **Metodik prevence** na škole slouží také jako zdroj informací o primární prevenci a o prevenci prováděné na škole. Rodiče budou mít tuto informaci z třídních schůzek a z internetových stránek školy. Mohou preventistu kontaktovat osobně nebo na emailové adrese melichar@gymrumburk.cz.
17. viz 7.
18. **Metodik prevence připraví** dotazníky pro rodiče, učitele a rodiče, v němž zjistíme jejich názor na klima školy a zároveň jim dáme možnost vyjádřit navrhnout případné

změny. Dotazník pro rodiče **použijí třídní učitelé** na třídních schůzkách. Rodiče mohou mít zajímavé návrhy. A zároveň zjistí, že školu zajímají názory rodičů.

19. Možnost školy nabídnout rodičům přednášku o SPJ. Zjistit zájem formou dotazníku na třídních schůzkách. Realizace třeba po (před) třídních schůzkách. Vzděláme si rodiče a oni pak budou moci doma lépe výchovně působit.
20. viz 6.
21. Pro první ročníky čtyřletého a primu víceletého studia bude zrealizován na počátku září seznamovací pobyt, jehož hlavním cílem je stmelení a koheze kolektivu a zároveň bližší seznámení s vyučujícími. Pobyt zajišťují především třídní profesori. Bude realizován v blízkém okolí za minimální náklady. Náplň pobytu tvoří sociální hry a další psychohry a také environmentální výchova. Náplň adaptačního kurzu viz příloha MPP č. 3.
22. Na poradě v druhém pololetí školního roku **nabídne ředitel školy** třídním učitelům možnost využití vyučovacího dne pro realizaci školního výletu. Doporučí všem třídním účast a zároveň je vyzve, aby se pokusili zapojit do spolupráce i rodiče. Smyslem třídního výletu je hlavně nespecifická prevence: stmelení kolektivu třídy, nové navázání vztahu s učitelem, učitel může žáky mnohem lépe poznat. Metodik prevence může třídním nabídnout využití psychoher.
23. Realizaci školní akademie bude asi dva měsíce před Vánocemi pověřen jeden pedagog, který bude vykonávat spíše dozor, neboť o samotnou přípravu se postarají pedagogem zvolení zodpovědní **studenti** z vyšších ročníků. Do celé akce se pak zapojí studenti podle vlastního zájmu. Úkolem pedagogů bude je v této činnosti co nejvíce podpořit, protože akce má pozitivní přínos pro žáky: věnují se činností, které rozvíjí jejich praktické dovednosti (organizační schopnosti), klademe důraz na zodpovědnost žáků, žáci prezentují sebe i školu před svými rodiči, prohlubuje se spolupráce mezi studenty i profesory, má vliv také na zlepšení vztahu ke škole a navíc se tato akce stala již tradicí.
24. Akce jsou zdrojem hlavně nespecifické prevence. Již tradičně na škole v jednotlivých ročnících probíhají různě zaměřené akce pro třídní kolektivy spojené s pobytem dětí mimo budovu školy. Žáci i pedagogové se vzájemně poznají v prostředí mimo vyučování. Pedagogům se tak naskytne zajímavá možnost působit na rozvoj osobnosti studentů, lépe studenty poznat, stmelit třídní kolektiv, zlepšit vztah ke škole. Kurzy jsou rozloženy tak, aby odpovídaly vzdělávacímu programu a schopnostem žáků. Všechny kurzy se realizují podle celoročního plánu školy. Patří mezi ně:
Sportovně turistický kurz do Slovinska pro třetí ročníky a septimu **organizují učitelé TV**.
Zeměpisně dějepisnou exkurzi v Čechách pro druhé ročníky a sextu **organizuje Stojaník**.
Lyžařský výcvik pro sekundu a kvintu **organizuje učitel TV**.
Studentské výměny (s Německem) pro první ročníky **zajišťuje vyučující němčiny**.
25. O výzdobu školy se stará **Švarc a Makovská**. Vystavuje práce studentů z hodin VV. Některým studentů se nelíbí výzdoba školy, využijme to jako motivaci. Ať si sami navrhnou a zpracují (zlepší) výzdobu školy. Ať si sami vytvoří to, kolem čeho pak budou denně chodit.

26. viz 5.

27. Školní časopis již na škole funguje. Snahou školy je, tuto platformu podporovat. Starat by se o něj měli převážně sami studenti. Šéfredaktora si volí sami a redakci tvoří dobrovolníci z řad studentů. Škola bude podporovat ale také vznik nových médií, které by jakýmkoli způsobem oživily dění na škole. V současnosti školní televize.

28. **Učitelé**, kteří jsou ochotni realizovat vzdělávací projekty, by měli dát možnost také studentům do projektu zasahovat. Mnohdy mají studenti více nápadů než samotní učitelé, proto budeme využívat i jejich rozumné nápady. Studenti ale musí vědět, že máme o jejich nápady zájem. Proto vymyslíme způsoby, jak takovou spolupráci se studenty začít.

29. Společné akce pracovníků školy (např. cyklovýlet, společné posezení, lyžařský pobyt) umožní lépe se vzájemně poznat, stmelit kolektiv a působí jako společné odreagování. Další nápady jsou vítány a vedení školy je podporuje.

30. viz 23.

31. Den otevřených dveří. I zde by měla být prezentována práce **metodika prevence ve spolupráci s výchovným poradcem**. Letos bude DOD využit především jako možnost komunikace s rodiči - dotazník.

32. **Metodik primární prevence** seznámí pedagogy na poradě s Programem proti šikanování. Během školního roku zaznamenává, v kolika případech podle něj bylo postupováno a vyhodnocuje úspěšnost a správnost daného postupu.

Vyhodnocení

pořadí viz Cíle programu

1. Splněno: _____

2. Splněno: _____

3. Splněno: _____

4. Splněno: _____

5. Splněno: _____

6. Splněno: _____

7. Splněno: _____

8. Splněno: _____
9. Splněno: _____
10. Splněno: _____
11. Splněno: _____
12. Splněno: _____

13. Splněno: _____
14. Splněno: _____
15. Splněno: _____
16. Splněno: _____
17. Splněno: _____
18. Splněno: _____
19. Splněno: _____
20. Splněno: _____
21. Splněno: _____
22. Splněno: _____
23. Splněno: _____
24. Splněno: _____
25. Splněno: _____
26. Splněno: _____
27. Splněno: _____
28. Splněno: _____
29. Splněno: _____
30. Splněno: _____
31. Splněno: _____
32. Splněno: _____
33. Splněno: _____

Poznámky:

7. Měření efektivity programu

dotazníky – pravidelně každé dva roky bude situaci SPJ na škole mapovat dotazník pro žáky, viz příloha č. 4

ankety – po jednorázové akci bude následovat anketa, která zjistí

- a) umí-li žák popsat daný jev
- b) rozpozná-li ho ve svém okolí
- c) ví, jaké jsou alternativy zachování se v dané situaci

8. Kontakty s jinými organizacemi

Program počítá se spoluprací s následujícími organizacemi.

PPP Ústeckého kraje
pracoviště Rumburk
Sukova 6
Tel.: 412 332 325
email: eva.michalinova@pppuk.cz

K-centrum – Rumburk
tř. 9. Května 1127/25
408 01 Rumburk
tel: 412 331 017

Teen Challenge - Šluknov
Císařský 59
407 77 Šluknov
Tel.: 412 386 429
E-mail: sluknov@teenchallenge.cz

Společnost pro studium sekt a nových
náboženských směrů
Nádražní 17
150 00 Praha 5
tel: 257 314 646
email: sssnn@volny.cz

Občanské sdružení ADRA
Klikatá 1238/90c
158 00 Praha 5 – Jinonice
Tel.: 2/57 09 06 41

AUDENDO, o. s.
Libčická 399
181 00 Praha 8 - Čimice
Tel. : 2/855 06 64

SVP „Šluknovsko“
Čapkova 814/5
407 53 Jiříkov
email: vedoucivp@ddsjirikov.cz
mobil: 778 742 766 - vedoucí střediska, sociální pracovník

Život bez závislostí
K výtopně 1224
15600 Praha 5 - Zbraslav
email: info@zivot-bez-zavislosti.cz

9. Supervize programu

PhDr. Helena Vrbková, Život bez závislostí, o. s.

PhDr. Richard Braun, AUDENDO, o. s.

Formou osobní konzultace a odborné pomoci při vytváření programu v Praze v květnu 2004 a září 2009.